

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
2012 YILI DENETİM RAPORU**

EYLÜL 2013

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06100 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 40 94
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

Bu rapor, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu uyarınca yürütölen dözzenlilik denetimi sonucu hazırlanmıŐtır.

İÇİNDEKİLER

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI HAKKINDA BİLGİ.....	1
KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI.....	2
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU.....	2
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	3
DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	4
DENETİM GÖRÜŞÜ	5

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI HAKKINDA BİLGİ

Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), 05.05.2005 tarih ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna istinaden Maliye Bakanlığı'na bağlı olarak kurulmuştur. GİB, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı Cetveldeki genel bütçeli kuruluşlar arasında yer almaktadır.

Kurumun en temel görevi Maliye Bakanlığınca belirlenen devlet gelirleri politikasını uygulamaktır.

Başkanlık merkez ve taşra teşkilatından meydana gelmektedir. Merkez teşkilatı ana hizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşmaktadır. Ana hizmet birimleri, Gelir Yönetimi Daire Başkanlığı, Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı, Uygulama ve Veri Yönetimi Daire Başkanlığı, Tahsilât ve İhtilafî İşler Daire Başkanlığı, Denetim ve Uyum Yönetimi Daire Başkanlığı ve Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı'ndan oluşmaktadır. Diğer taraftan danışma birimleri, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği; yardımcı hizmetler birimleri, İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı ve Destek Hizmetleri Daire Başkanlığından oluşmaktadır.

Taşra teşkilatı ise, doğrudan merkeze bağlı Vergi Dairesi Başkanlıkları ile Vergi Dairesi Başkanlığı kurulmayan yerlerde Vergi Dairesi Müdürlüklerinden oluşmaktadır. Vergi dairesi Başkanlıklarının kuruluş yerleri ve sayıları ile bunlara ilişkin değişiklikler Bakanlar Kurulunca belirlenmektedir. 2005/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Türkiye genelinde 29 ilde Vergi Dairesi Başkanlıkları kurulmuştur. Ayrıca yine 2006/10788 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile İstanbul'da Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı kurulması kararlaştırılmıştır. Ayrıca, Vergi Dairesi Başkanlıkları bulunan yerlerde Başkanlıklara bağlı, Vergi Dairesi Başkanlığı bulunmayan yerlerde ise Defterdarlık Gelir Müdürlüklerine bağlı Vergi Dairesi Müdürlükleri yer almaktadır. 2011 yılı sonu itibariyle GİB taşra teşkilatı bünyesinde 30 Vergi Dairesi Başkanlığı (29 ilde yer alan Vergi Dairesi Başkanlıkları ve İstanbul Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı), 52 Gelir Müdürlüğü, 447 adet Vergi Dairesi Müdürlüğü, 585 adet Bağlı Vergi Dairesi (Malmüdürlüğü) bulunmaktadır.

Maliye Bakanlığına vergi politikalarının oluşturulması ve uygulanması ile ilgili olarak görüş bildirmek ve bu konularda araştırma ve çalışmalar yapmak üzere Vergi Konseyinin oluşumu, üyelerin seçimi, görevlendirilmesi ve görev süreleri ile çalışma usul ve esasları Vergi Konseyi Yönetmeliği ile düzenlenmiştir.

GİB; Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve diğer gelir kanunları ile ilgili olarak, gelir politikasının yürütülmesi görevi kapsamında tebliğ, genelge, sirküler ve özelge düzenlemeye yetkilidir.

KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

Sayıştay tarafından 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 8 inci maddesine dayanarak hazırlanan “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay’a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”ın 5 inci maddesine göre hesap dönemi sonu itibariyle aşağıda belirtilen mali tabloların Sayıştay’a verilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

a) Birleştirilmiş veriler defteri.

b) Geçici ve kesin mizan.

c) Bilanço.

d) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamındaki idarelerin bütçe uygulama sonuçlarına ait tabloları;

1) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,

2) Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,

e) Faaliyet sonuçları tablosu veya gelir tablosu.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından 30.04.2013 tarih ve 87574531-845.99-36513 sayılı yazı ekinde Gelir İdaresi Başkanlığına ait mali tablolar Sayıştay’a gönderilmiştir. Ancak, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından Sayıştaya gönderilen Mizan, Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablolarının Başkanlığın tüm işlemlerini içermediği ve Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablolarının şekil şartlarını taşımadığı görülmüştür.

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Gelir İdaresi Başkanlığı yönetimi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 8 ve 11 inci maddeleri ile 6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 7 ve 8 inci maddeleri hükümlerine göre tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay’a sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle tam ve doğru olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların

önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, yürütülen denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmekle sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ ve KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, Sayıştay ikincil mevzuatı, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları ve Sayıştay denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğuna ve mali tablolarının doğru ve güvenilir olduğuna ilişkin makul güvence elde etmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle Gelir İdaresi Başkanlığı Merkez Teşkilatında, İstanbul Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı ve Anadolu Kurumlar Vergi Dairesinde, Ankara Başkent Vergi Dairesi ve Veraset ve Harçlar Vergi Dairesinde ve Mersin Uray Vergi Dairesinde yerinde incelemeler yapmak, diğer birimlerde bilgi/belge istenmek suretiyle gerçekleştirilmiştir.

Denetimin kapsamını kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) oluşturmaktadır. Ancak, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından gelir işlemleriyle ilgili bilgi ve belgeler vergi mahremiyeti gerekçe gösterilmek suretiyle Sayıştay denetimine sunulmamaktadır. Bu nedenle 2012 yılı denetiminde tutarları aşağıda yer alan TABLO-1’de gösterilen gelirler ile ilgili denetimler gerçekleştirilememiş,

bu hesaplar ve bunlarla ilgili bilanço hesapları ve bunlara ilişkin işlemler denetim kapsamı dışında kalmıştır.

TABLO-1 2012 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

GELİRLER	OCAK - ARALIK TOPLAMI (TL)
GELİR VERGİSİ	56.493.220.000
KURUMLAR VERGİSİ	29.017.387.000
VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ	292.682.000
MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ	6.716.395.000
DAHİLDE ALINAN KDV	31.571.710.000
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	71.705.543.000
BANKA VE SİGORTA MUAMELELERİ VERGİSİ	5.470.675.000
ŞANS OYUNLARI VERGİSİ	615.504.000
ÖZEL İLETİŞİM VERGİSİ	4.472.917.000
DAMGA VERGİSİ	7.360.141.000
HARÇLAR	9.646.278.000
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAYAN DİĞER VERGİLER	78.494.000
TOPLAM	223.440.946.000

DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

I-) Mali Rapor ve Tabloları Etkileyecek Nitelikte Bulgular

1. Gelir işlemleriyle ilgili istenilen bilgi ve belgelerin Gelir İdaresi Başkanlığınca Sayıştay denetimine sunulmaması nedeniyle gelir işlemlerinin denetimi gerçekleştirilememektedir.

Kurum, özel hayatın gizliliği ve vergi mahremiyetini öngören düzenlemelere istinaden Sayıştayca istenilen bilgi ve belgelerin sunulmasının mümkün olmadığı gerekçesiyle bulgumuzda belirtilen hususa iştirak etmemektedir.

2. Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından Sayıştaya gönderilen Mizan, Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablolarının Başkanlığın tüm işlemlerini içermediği ve Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablolarının şekil şartlarını taşımadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49 uncu maddesinde, Muhasebe sisteminin; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulup yürütülmesi ve kamu hesaplarının, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması

amacıyla tutulması öngörülmüştür. Anılan Kanununun 61 inci maddesinde de Genel Bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinin Maliye Bakanlığınca yürütüleceği ve gerekli bilgi ve raporları düzenli olarak kamu idarelerine vereceği, hüküm altına alınmıştır.

Kurumsal bazda düzenlenecek temel mali tablolar olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosu öncelikle kamu idaresi yöneticilerini bilgilendirecektir. Ayrıca bu tablolar denetime sunulacak ve kamuoyuna açıklanacaktır.

Kanunda öngörülen amaç böyle iken, görüş vermemize esas temel mali tabloları üretecek olan Maliye Bakanlığınca kurulan muhasebe sistemi (Say2000İ), genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için kurumsal bazda Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunu doğru bir şekilde üretmemektedir. Maliye Bakanlığı Sayıştay denetimine esas olacak tüm mali tabloların oluşturulabilmesine imkan verecek yevmiye kayıtlarının, kurumsal bazda, 2013 yılı itibariyle kaydedilmesine başlanacağını beyan etmiştir.

Bu konu genel bütçe kapsamındaki tüm kamu idarelerini ilgilendirmesi nedeniyle daha ayrıntılı olarak Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunda açıklanmıştır.

DENETİM GÖRÜŞÜ

Denetim görüşü oluşturabilmek için gerekli mali rapor ve tablolar ile bilgi ve belgeler yukarıda “Kamu İdaresi Mali Tabloları” ile “Denetimin Dayanağı, Amacı, Yöntemi ve Kapsamı” başlıkları altında açıklandığı üzere, kamu idaresi yönetimi tarafından sağlanmadığı için Gelir İdaresi Başkanlığı 2012 yılına ilişkin mali rapor ve tabloları hakkında görüş bildirilememektedir.